

**INSTITUT
FRANÇAIS**
UKRAINE

**Комітет
«Бабин Яр»**

**УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР
ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ ГОЛОКОСТУ**

**ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ
ДЛЯ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ
ЖЕРТВ БАБИНОГО ЯРУ**

**БАБИН ЯР:
МАСОВЕ УБИВСТВО І ПАМ'ЯТЬ
ПРО НЬОГО**

**Матеріали міжнародної
наукової конференції
24–25 жовтня 2011 р., м. Київ**

**Київ
2012**

УДК-94 (477-430) (411.16) “1941/1943”
ББК 63.3 (4Укр-2к=Євр) 622.78
М-33

*Видання було здійснене завдяки підтримці
Посольства Франції в Україні
та Французького інституту в Україні*

Редакційна колегія:

Віталій Нахманович (науковий редактор)
Анатолій Подольський (автор передмови)
Михайло Тяглий (відповідальний редактор)

М-33 Бабин Яр: масове убивство і пам'ять про нього: Матеріали міжнародної наукової конференції 24–25 жовтня 2011 р., м. Київ. – К.: Укр. центр вивчення історії Голокосту, Громад. к-т для вшанування пам'яті жертв Бабиного Яру, 2012. – 256 с.

ISBN 978-966-2214-15-4

Бабин Яр – це місце у Києві, яке донині залишається сумним символом політики геноциду нацистської Німеччини та маніпуляцій з пам'яттю, притаманних Радянському Союзу, а також яскравим прикладом нинішнього стану пам'яті про війну у сучасному українському суспільстві.

Ця книга є збірником матеріалів міжнародної конференції, яка мала на меті проаналізувати як суто історичні аспекти репресивної політики щодо різних груп населення (євреїв, ромів, діячів українського національного руху, радянських військовополонених та цивільних громадян), для яких Бабин Яр став місцем колективного поховання, так і повоєнні та сучасні проблеми, пов'язані з увічненням пам'яті загиблих у контексті неоднозначного ставлення до минулого з боку різних частин українського суспільства.

УДК-94 (477-430) (411.16) “1941/1943”
ББК 63.3 (4Укр-2к=Євр) 622.78

На обкладинці використані фото:

Радянські військовополонені під охороною есесівців засипають землю трупи євреїв, розстріляних у Бабиному Яру. Жовтень 1941 р. Фото Й. Хьоле (перша сторінка).

Київські євреї несуть вінки під час неформального вшанування пам'яті жертв Бабиного Яру. Вересень 1973 р. Фото з архіву Е. Діаманта (остання сторінка).

ISBN 978-966-2214-15-4

9

789662

214154

© Французький інститут в Україні, 2012
© Український центр вивчення історії Голокосту, 2012

Наукове видання

Український центр вивчення історії Голокосту
Громадський комітет для вшанування пам'яті жертв Бабиного Яру

Бабин Яр: масове убивство і пам'ять про нього

Матеріали міжнародної наукової конференції
24–25 жовтня 2011 р., м. Київ

Науковий редактор
Віталій Нахманович

Відповідальний редактор
Михайло Тяглий

Літературний редактор
Олена Пазюк

Коректор
Наталія Анікєєнко

Дизайн та верстка
Максим Невінчаний

Формат 60×90 1/16.
Папір офсетний 70 г/м². Друк офсетний.
Умов.-друк. арк. 17,88.
Обл.-вид. арк. 12,8.
Наклад 500. Зам. 01-12.

Видавець: ФОП Москаленко О. М.
Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців:
Серія ДК №3304 видано Держкомтелерадіо України 28.10.2008 р.

Надруковано

ФОП «Іваненко С.В.»
01133, Київ, вул. Щорса, 31
Тел.: (044) 222 88 52